

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
DLA GMINY PACYNA
na lata 2015-2022

PROJEKT

Pacyna 2015

Spis treści:

I. Wstęp	3
II. Podstawy prawne	4
III. Tryb przygotowania strategii	5
IV. Charakterystyka gminy Pacyna	6
4.1.Położenie, powierzchnia, ludność	6
4.2.Gospodarka i infrastruktura techniczna	8
4.3.Ochrona zdrowia	11
4.4.Edukacja i kultura	12
4.5.Dziedzictwo kulturowe	14
V. Diagnoza problemów społecznych	16
5.1.Pomoc społeczna	16
5.2.Bezrobocie.....	19
5.3.Ubóstwo	23
5.4.Uzależnienia	24
5.5.Niepelnosprawność, długotrwałe choroby	26
5.6.Sytuacja osób starszych	28
5.7.Przemoc w rodzinie	29
5.8.Przestępczość.....	30
VI. Analiza SWOT	31
VII. Adresaci, cele, źródła i ramy finansowe strategii	36
VIII. Monitoring i ewaluacja	50
IX. Zakończenie	50

Wstęp

Strategia jest narzędziem kreowania polityki społecznej. Ma na celu zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnej oraz zaprojektowanie działań będących odpowiedzią na nie w kilkuletniej perspektywie czasowej. Obejmuje zagadnienia, na które Samorząd i jego partnerzy w regionie mają rzeczywisty wpływ. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany, czy też poprawy ocenianych negatywnie stanów rzeczy i zjawisk występujących w obrębie danej społeczności. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspakajania potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Rozwój społeczny przebiega nieharmonijnie. Proces stopniowego odchodzenia od modelu państwa opiekuńczego, przyczynił się do powstania takich zjawisk jak:

- rozwarstwienie społeczne (biedni – bogaci, pracujący – bezrobotni itp.),
- marginalizacja i wykluczenie społeczne,
- nierówności społeczne w dostępie do pracy, edukacji, kultury, leczenia.

Aby właściwie realizować politykę społeczną na poziomie lokalnym należy wziąć pod uwagę przede wszystkim potrzeby lokalnej społeczności, początkowo te najbardziej elementarne, niezbędne dla fizycznego przetrwania, a następnie także potrzeby rozwojowe. Podjęcie powyższych czynności nie jest możliwe bez właściwej diagnozy i zaplanowania niezbędnych do realizacji działań. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Nacisk położony będzie również na edukację, politykę zdrowotną, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i zmniejszanie jego zasięgu, politykę równego statusu kobiet i mężczyzn.

II. Podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163).

Strategia jest kontynuacją dokumentu sporządzonego na lata 2007-2013 i jest zgodna z założeniami polityki państwa, ustaw kompetencyjnych nakładających na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki, a także z wymienionymi dokumentami strategicznymi:

- Polityka Spójności na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych lata 2013-2020 Gostynin,

- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pacyna na lata 2013-2015,

- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani na rok 2015,

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,

- Projekt Powiatowego Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w Powiecie Gostynińskim na lata 2014 – 2020.

Wśród aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości, można wymienić: ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015 poz. 114), ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 poz. 1356), ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 Nr 231 poz. 1375), ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 Nr 180, poz. 1493

z późn. zm.), ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015. poz. 332), ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118), ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2003 Nr 122, poz. 1143).

III. Tryb przygotowania strategii

Prace nad treścią dokumentu były prowadzone przez Zespół powołany Zarządzeniem Nr 0050.25.2014 Wójta Gminy Pacyna z dnia 30.06.2014 r. w sprawie powołania zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pacyna.

Członkami zespołu byli:

1. Rachubiński Waldemar
2. Józwik Agnieszka
3. Rączka Katarzyna
4. Budzałek Urszula
5. Józwiak Teresa
6. Kryztofik Marzena
7. Kucharska Małgorzata
8. Malejka Mirosław
9. Tymosiak Beata
10. Studzińska Mariola
11. Kucharski Adam
12. Marcinkowska Anna

Każdy z członków zespołu miał za zadanie przygotowanie materiałów źródłowych, opracowanie fragmentów strategii wraz z propozycjami rozwiązań w tym zakresie. Odbłyło się wiele spotkań i konsultacji Zespołu wynikiem czego był Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Pacyna na lata 2015-2022. Projekt został przedstawiony Radzie Gminy 29 czerwca 2015 r. W miesiącu lipcu prowadzone były konsultacje społeczne Projektu Strategii. Wynikiem wspólnego działania przedstawicieli instytucji, władz samorządowych i społeczności lokalnej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pacyna na lata 2015-2022.

IV. Charakterystyka gminy Pacyna

4.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina wiejska Pacyna położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie gostyńskim. Gmina sąsiaduje:

1. od wschodu z gminą Sanniki i Kiernozia (powiat łowicki w woj. łódzkim);
2. od południa z gminami Żychlin i Oporów (powiat kutnowski w woj. łódzkim);
3. od zachodu z gminą Szczawin Kościelny (powiat gostyński w woj. mazowieckim);
4. od północy z gminą Gąbin (powiat płocki w woj. mazowieckim).

Tab. 1. Sołectwa gminy i przypisane do nich wsie.

Lp.	Sołectwo	Wieś przypisana do sołectwa
1	Anatolin	
2	Janówek	Rezlerka
3	Luszyn	
4	Łuszczanówek	
5	Pacyna	Model Kamionka
6	Podatkówek	
7	Podzachy	
8	Przyłaski	Kąty Czarnów
9	Radycza	
10	Rakowiec	
11	Raków	
12	Remki	Romanów
13	Robertów	Łuszczanów II
14	Rybie	
15	Sejkowice	
16	Skrzeszewy	
17	Słomków	
18	Wola Pacyńska	Czesławów

Miejscowość Pacyna pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowego, w którym mieści się Urząd Gminy. Pacyna położona jest w odległości 98 km od Warszawy i 31 km od Płocka. Do ośrodka powiatowego w Gostyninie jest 24 km Administracyjnie gmina podzielona jest na 18 sołectw, z których 8 posiada przypisane do sołectwa wsie. W gminie Pacyna znajduje się 26 miejscowości. Gmina zajmuje powierzchnię 90,85 km² (w tym użytki rolne stanowią 84%, a użytki leśne 7%). Gmina Pacyna stanowi 14,76% powierzchni powiatu gostynińskiego. Wg danych GUS w 2013 r. zamieszkiwało ją 3767 mieszkańców. Wskaźnik zaludnienia wniósł 42 os/km².

Tab. 2. Mieszkańcy gminy Pacyna w podziale na płeć i wiek.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Mieszkańcy (w osobach)				
Ogółem	3814	3795	3767	3767
Kobiety				
Ogółem	1901	1907	1887	1887
Wiek 0-17	291	281	284	284
Wiek 18-59	1022	1033	1013	1013
Wiek 60 i więcej	588	593	590	590
Mężczyźni				
Ogółem	1913	1888	1880	1880
Wiek 0-17	321	309	321	321
Wiek 18-64	1349	1327	1307	1307
Wiek 65 lat i więcej	243	252	252	252

Źródło: dane GOPS w Pacynie.

Z powyższej tabeli wynika, że liczba ludności w gminie Pacyna na przestrzeni lat 2011-2014 zmalała o 47 osób. Nie występują znaczne różnice w liczbie mieszkańców gminy ze względu na płeć.

4.2. Gospodarka i infrastruktura techniczna

W strukturze gospodarki gminy Pacyna dominuje działalność rolnicza. Działające na terenie gminy nieliczne zakłady pracy i przedsiębiorstwa ukierunkowane są najczęściej na obsługę lokalnego rynku. Większość indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzi działalność dla zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych rodzin związanych z danym gospodarstwem i nie jest w stanie utrzymać się tylko z rolnictwa. Dominującą formą własności ziemi w gminie jest gospodarstwo indywidualne.

W strukturze zasiewów dominują zboża. Ich areał (podstawowe cztery zboża plus mieszanki i pszenżyto) zajmuje ok. 67 % ogólnej powierzchni zasiewów. Na dalszych miejscach lokują się rośliny okopowe i pastewne. Wynika to z przydatności gleb, warunków klimatycznych – niski wskaźnik opadów atmosferycznych oraz opłacalności produkcji. Hodowla obejmuje głównie trzodę chlewną i bydło. Jest to konsekwencją struktury zasiewów (zboża) oraz stosunkowo niewielkiego udziału użytków zielonych w ogólnej ilości użytków rolnych.

Gmina Pacyna jest gminą typowo rolniczą. Stosunkowo duża odległość od większych aglomeracji oraz niezbyt korzystne powiązania komunikacyjne powodują, że na obszarze gminy brak jest większych podmiotów prowadzących działalność handlową lub produkcyjną. Dominują drobne przedsiębiorstwa związane z transportem, przetwórstwem rolnym, usługami budowlanymi i mechaniką samochodową. Dużo jest również podmiotów prowadzących działalność handlową (sklepy spożywcze i przemysłowe). W rejestrze REGON w 2013 r. wpisane były 184 podmioty gospodarki narodowej, w tym w sektorze rolniczym: 21, przemysłowym: 17, budowlanym: 20. To świadczy o niskiej przedsiębiorczości mieszkańców gminy i małym zaangażowaniu w zakładanie i prowadzenie własnych działalności.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Powstające na terenie gminy ścieki to ścieki socjalno-bytowe wynikające z zamieszkania ludzi oraz ścieki wynikające z prowadzonej działalności rolniczej. Gmina jest częściowo skanalizowana. Długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej wynosi 8 km, funkcjonuje 176 przyłączy kanalizacyjnych, które obsługuje oczyszczalnia ścieków w Pacynie i w Luszynie. Ponadto w 19 gospodarstwach zainstalowano przydomowe oczyszczalnie ścieków. Ścieki bytowe gromadzone są w zamkniętych zbiornikach i trafiają do punktów zlewnych oczyszczalni administrowanych przez PGKiM w Gąbinie i ZGK w Żychlinie. Brak skoncentrowanej zabudowy motywuje do instalowania w gospodarstwach indywidualnych,

przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie w gospodarstwach rolnych budowane są płyty obornikowe i zbiorniki na gnojowicę. Wyposażenie w takie urządzenia wynika z przepisów sanitarnych Unii Europejskiej i jest przez nią współfinansowane.

Gospodarka odpadami

Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów. Wywozem zajmuje się Związek Gmin Regionu Płockiego. Powstające na terenie gminy odpady stałe zbierane są do pojemników, w które wyposażono poszczególne posesje.

Zaopatrzenie i pobór wody

Gmina Pacyna zaopatrywana jest w wodę z gminnych ujęć i stacji wodociągowych w Pacynie, Anatolinie i Czarnowie. Dotyczy to miejscowości, gdzie stacje te się znajdują oraz miejscowości: Kamionka, Rezlerka, Janówek Słomków i Łuszczanówek, Wola Pacyńska, Radycza, Czarnów, Kąty, Sejkowice i Przulaski. Dla pozostałego terenu gminy woda kupowana jest z ZGK Żychlin, Gąbin, Urząd Gminy Sanniki, PDPS Czarnów. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwa punkty czerpalne wody w Robertowie i Skrzyszewach.

Elektroenergetyka

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się za pomocą linii głównych 15 kV wyprowadzonych i zasilanych z Głównych Punktów Zasilania GPZ 110/15KV zlokalizowanych w Żychlinie i Gąbinie. Ponadto przez południową część gminy przebiega linia napowietrzna 220 kV relacji Konin – Mory. Linia ta znacząco wpływa na uwarunkowania przestrzenne terenu, ponieważ wymaga strefy bezpieczeństwa o szerokości 100 m, a wszystkie inwestycje w tej strefie powodują konieczność uzgodnień z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi. Istniejąca sieć elektroenergetyczna wymaga modernizacji. Odnosi się to głównie do wymagających wymiany jednostek transformatorowych oraz przewodów o zbyt małych jak na dzisiejsze wymagania przekrojach. Ponadto powinna nastąpić wymiana części linii napowietrznych na nowocześniejsze kable podziemne. Występujące tendencje wykorzystywania energii elektrycznej do ogrzewania budynków zwiększą popyt i spowodują konieczność modernizacji stacji transformatorowych oraz konieczność budowy nowych linii niskiego napięcia.

Ciepłownictwo

W gminie brak centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło. Podstawowa sieć wsi to typowa zabudowa wiejska z przewagą domów jednorodzinnych wolnostojących, gdzie źródła ciepła mają charakter dowolny. Stosowane są rozwiązania indywidualne, jednak z przewagą wykorzystania węgla. Również obiekty użyteczności publicznej opalane są głównie węglem. Kotłownie olejowe funkcjonują w PDPS w Czarnowie, ZOL w Skrzyszewach. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 będący częścią gazociągu relacji Gostynin (Leśniewice) – Sochaczew. W Słomkowie wybudowano stację redukcyjno-pomiarową I stopnia gazu wysokiego ciśnienia o przepustowości 3000 m³/h. Stąd gaz jest doprowadzany do Zespołu Szkół Ogólnokształcących, Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i 3 domów mieszkalnych w Pacynie.

Sieć drogowa

Na sieć drogową gminy Pacyna składają się drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne. Położenie gminy Pacyna nie jest korzystne pod względem komunikacyjnym – z dala od autostrad i dróg krajowych. Oś komunikacyjną gminy stanowi droga wojewódzka nr 583 relacji Sanniki – Żychlin. Ma ona największe znaczenie dla całego układu komunikacyjnego. Poprzez tą drogę pozostałe drogi włączone są do systemu komunikacyjnego kraju. Długość odcinka drogi wojewódzkiej na obszarze gminy wynosi 13,5 km. Podstawowy ruch lokalny odbywa się na drogach powiatowych (o łącznej długości 57,2 km) i drogach gminnych o długości 58,4 km. Sieć dróg gminnych w znacznym stopniu ma nawierzchnię asfaltową, są one przejezdne o każdej porze roku.

Przewozy pasażerów

Na terenie gminy publiczny transport osobowy zapewnia PKS w Gostyninie. Gmina posiada bezpośrednie połączenia autobusowe ze wszystkimi gminami powiatu gostyńskiego. Możliwy jest również bezpośredni dojazd m.in. do Warszawy, Płocka i Żychlina. Częstotliwość odjazdów i przyjazdów autobusów do konkretnych miejscowości jest jednak niewystarczająca.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe.

Infrastruktura komunikacji elektronicznej

Na całym zamieszkanym obszarze gminy dostępna jest sieć telefonii przewodowej. Jedynym ograniczeniem w dostępie do tego środka komunikacji jest bariera kosztowa po stronie indywidualnych odbiorców. Zainstalowane centrale pozwalają na zestawienie dostępu

szerokopasmowego do sieci Internet typu Neotrada. Ponadto gmina pozostaje w całości w zasięgu operujących na polskim rynku operatorów telefonii komórkowej.

Układ osadniczy

Na terenie gminy Pacyna dominuje budownictwo jednorodzinne, murowane, najczęściej dwu- i trzykondygnacyjne. Zabudowa wielorodzinna występuje w Luszyńcu, gdzie zlokalizowanych jest 5 bloków mieszkalnych czterokondygnacyjnych oraz 2 bloki dwukondygnacyjne

Usługi administracyjne, kulturalne, handlowe i rzemiosło koncentrują się w Pacynie i w mniejszym stopniu w Luszyńcu i Skrzyszewach. Pozostałe wsie to wsie produkcyjne. Większość zabudowy skupiona jest w formie osiedli bądź ciągle rozwijających się zabudów wzdłuż niektórych dróg. Jest to jednak zabudowa rozproszona, co znacząco warunkuje możliwości rozbudowy infrastruktury technicznej (sieć kanalizacyjna, gazowa) i podnosi koszty uzbrojenia terenu.

4.3. Ochrona zdrowia

Usługi w zakresie ochrony zdrowia świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” w Pacynie, indywidualna praktyka lekarska w zakresie podstawowej opieki stomatologicznej oraz poradnia ginekologiczno-położnicza z siedzibą w Szczawinie Kościelnym. Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek ochrony zdrowia zlokalizowanych w pobliskim Gostyninie, Żychlinie i Sannikach.

Na terenie gminy prężnie działa Ochotnicza Straż Pożarna w Pacynie wpisana do Krajowego Systemu Ratownictwa Drogowego. Ponadto na terenie gminy działa kilka Ochotniczych Straży Pożarnych, które dysponują sprzętem gaśniczym.

4.4. Edukacja i kultura

Na terenie gminy Pacyna działają niżej wymienione placówki oświatowe:

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Pacynie, składający się z:
  - Szkoły Podstawowej,
  - Gimnazjum,
2. Przedszkole Samorządowe w Pacynie z siedzibą w Skrzeszewach oraz oddział zamiejscowy w Luszyńcu.

Zespół Szkół Ogólnokształcących zatrudnia obecnie 27 nauczycieli, a Przedszkole Samorządowe w Pacynie 15 nauczycieli.

Obiekty pozostają w zadowalającym stanie technicznym. W 2013 r. zrealizowano zadanie: budowa ogólnodostępnego placu zabaw w Skrzeszewach oraz budowa interaktywnego placu zabaw w Pacynie. Dofinansowanie uzyskano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Osi Leader poprzez Lokalną Grupę Działania. W 2014 r. gmina Pacyna poprzez Związek Gmin Regionu Płockiego złożyła projekt na termomodernizację i modernizację oświetlenia wewnątrz budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Pacynie do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach konkursu GIS. Dofinansowania nie przyznano. Zadanie zrealizowano ze środków własnych. W tym samym roku zrealizowano zadanie: zagospodarowanie centrum wsi Luszyńca, wybudowano plac zabaw, ścieżki dla pieszych. Dofinansowanie uzyskano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W 2015 r. gmina Pacyna złożyła wniosek o nazwie „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy: Wyszogród, Gostynin, Pacyna, Bielsk” w celu termomodernizacji budynku Przedszkola Samorządowego w Pacynie z siedzibą w Skrzeszewach. Środki na realizację powyższego zadania mogą być pozyskane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Poprzez ZGRP w ramach projektu unijnego została wykonana dokumentacja techniczna termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Pacynie.

Tab. 3. Szkolnictwo publiczne w gminie Pacyna

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość	
1	Liczba szkół podstawowych	1	
2	Liczba oddziałów szkół podstawowych	8	
3	Liczba uczniów w szkole podstawowej	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014
		139	135
4	Liczba gimnazjów	1	
5	Liczba oddziałów gimnazjum	5	
6	Liczba uczniów gimnazjum	rok szkolny 2012/2013	rok szkolny 2013/2014
		98	96
8	Przedszkola	1	
9	Liczba oddziałów w przedszkolach	5	
10	Liczba oddziałów „0”	4	
11	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych	rok szkolny 2012/2013	rok szkolny 2013/2014
		63	98

Źródło: dane Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Przedszkola Samorządowego w Pacynie.

Szkoły zapewniają pomoc pedagoga szkolnego, zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, koła zainteresowań.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Pacynie i jej filia w Skrzyszewach. Księgozbiór biblioteki w 2014 r. obejmował 16 234 pozycji. Liczba użytkowników wynosiła 463 osoby.

Mieszkańcy gminy mogą korzystać z boiska sportowego w Pacynie oraz nowoczesnych i bezpiecznych placów zabaw w Pacynie, w Skrzyszewach i w Luszyńcu.

Edukacja ponadpodstawowa młodzieży z gminy Pacyna odbywa się w pobliskim Żychlinie, Gąbinie, Gostyninie i w Płocku. Z ośrodków akademickich najczęściej wybierana jest Warszawa, Łódź lub Płock.

Kultura

Istnieją świetlice wiejskie w Robertowie, Rybiu, Woli Pacyńskiej, Podczachach i Luszynie oraz remizy strażackie w Pacynie, Skrzyszewach, Luszynie, Rybiu, Modelu i Janówku. Na terenie gminy nie funkcjonuje dom kultury.

Na terenie gminy pielęgnowane są tradycje i folklor ludowy. W gminie działa Dziecięcy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca założony w 2009 r. z inicjatywy Wójta Gminy Pacyna Pana Krzysztofa Woźniaka. Zespół prowadzony jest przez instruktora tańca Panią Jolantę Gutowską. Zrzesza 50 dzieci z terenu gminy Pacyna, które biorą aktywny udział w zajęciach, często koncertują. Na terenie gminy działa Pacyńskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych, które w ramach działań statutowych organizowało dla dzieci i młodzieży bezpłatne wyjazdy na basen, do kina, kręgielni i na lodowisko.

Turystyka

Na terenie gminy Pacyna znajduje się obszar specjalnej ochrony ptaków IBA (Important Bird Areas), Obszar Chronionego Krajobrazu, częściowo położony na terenie gminy Kiernozia oraz obszar Natura 2000 – Dolina Słudwi i Przysowy. Gniazdują tu ptaki: błotniaki łąkowe, stawowe, żurawie, derkacze, bąki, czaple, migrujące gęsi i kaczki. Mimo to gminę odwiedza niewielu turystów. Przesądza o tym brak znaczących zbiorników wody stojącej i niski wskaźnik zalesienia gminy. Nie ma również wytyczonych szlaków pieszych i rowerowych.

4.5. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Pacyna istnieje kilka interesujących obiektów i zabytków kultury materialnej. Składają się na nie obiekty sakralne i zespoły pałacowe z parkami podworskimi. Do rejestru zabytków wpisano następujące obiekty przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 4. Zabytki w gminie Pacyna.

Lokalizacja	Opis	Nr rejestru zabytków
Czarnów	Zespół dworski wraz z zespołem parkowym. Dwór murowany z 1822 r. Park z I połowy XIX w.	538/1145W
Luszyń	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Stanisława murowany w 1595 r., wielokrotnie restaurowany.	28/75
Luszyń	Zespół pałacowy. Pałac murowany z końca XVIII w., rozbudowany w I połowie XIX wieku, remontowany w 1909 r. i latach 70 XX w. Kordegarda murowana z II połowy XIX w. Brama wjazdowa murowana z połowy XIX w. Park z początku XIX w. przekomponowany ok. 1909 r.	93/442/62W
Model	Ruiny zespołu dworskiego. Zabytkowy park dworski z I połowy XIX w. o powierzchni 4,5 ha.	94/433/62W
Skrzeszewy	Zespół pałacowy. Pałac murowany z XIX w. Murowana brama w ogrodzeniu z II połowy XIX w. Park dworski zabytkowy z połowy XIX w. o powierzchni 2,6 ha.	96/445/62

Źródło: Rejestr zabytków.

Ponadto na terenie gminy można wyróżnić:

1. Ruiny zespołu dworskiego w Kątach z dworem z końca XIX w, spichlerzem murowanym i parkiem o powierzchni 3,6 ha;
2. Kościół parafialny w Pacynie pod wezwaniem św. Wawrzyńca, murowany z przełomu XIX i XX wieku;
3. Rzymsko – katolicki cmentarz parafialny w Pacynie z I połowy XIX w.;
4. Park w Słomkowie o pow. 0,77 ha;
5. Rzymsko – katolicki cmentarz parafialny w Luszyń z I połowy XIX wieku;
6. Poniemiecki cmentarz w Luszyń założony w 1918 r.
7. Pomnik na grobach żołnierzy rosyjskich i niemieckich z I wojny światowej, poległych pod wsią Luszyń.

V. Diagnoza problemów społecznych

5.1. Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie. Adresatami wsparcia socjalnego są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa bądź bezrobocia, rodziny wielodzietne, rodziny niewydolne opiekuńczo i wychowawczo, osoby niepełnosprawne, rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami. GOPS w Pacynie posiada stronę internetową: www.pacyna.naszops.pl, na której zamieszczane są bieżące informacje.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie działa na podstawie:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163)
2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013 poz. 594)
3. ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 Nr 15 poz. 148);

Aktualnie ośrodek zatrudnia 7 pracowników – kierownika, 3 pracowników socjalnych, aspiranta pracy socjalnej (1/5 etatu), inspektora d/s świadczeń rodzinnych (1/2 etatu) oraz księgową (1/2 etatu). 1 osoba odbywa staż na stanowisku referent. Stan bazy lokalowej oceniany jest jako dostateczny (GOPS zajmuje 3 pomieszczenia w budynku Urzędu Gminy). Stan wyposażenia w urządzenia techniczne jest dobry – komputery, kopiarka, telefon. Okresowo, w ramach umowy zlecenie, zatrudniany jest także asystent rodziny. Jego praca polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

GOPS w Pacynie od 01.08.2011 r. do 31.12.2014 r. był realizatorem projektu „Droga do pracy” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego w ramach Poddziałania 7.1.1. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Priorytet VII „Promocja integracji społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Odbiorcami projektu „Droga do pracy” było 36 osób (29 kobiet i 7 mężczyzn), w wieku aktywności zawodowej. Beneficjenci projektu skorzystali z kursów zawodowych, spotkań z doradcą zawodowym, psychologiem, dietetykiem, „treningu kompetencji i umiejętności społecznych”, finansowania kontynuowania nauki.

Tab. 5. Dane dotyczące rodzaju i skali udzielonej pomocy społecznej w gminie Pacyna.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	71	77	83	70	224	233	265	221
Sieroctwo	1	0	0	0	1	0	0	0
Bezdomność	3	2	1	2	3	2	1	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	4	6	12	42	24	33	72
Bezrobocie	61	72	82	60	202	241	277	208
Niepelnosprawność	43	43	43	38	103	101	105	88
Długotrwała lub ciężka choroba	34	35	33	31	106	99	91	73
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	42	45	51	40	189	201	220	171
w tym: - rodziny niepełne	13	17	20	18	49	59	65	63
- rodziny wielodzietne	9	8	8	7	68	63	61	50
Alkoholizm	16	18	15	9	43	32	30	22
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	5	3	1	5	15	4	4
Przemoc w rodzinie	1	1	1	0	4	4	6	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze	1	0	0	0	1	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	0	4	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

*Podstawa: Dane GOPS w Pacynie

Z powyższego zestawienia wynika, że następuje nieznaczny spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Może to częściowo wynikać z podwyższania minimalnego wynagrodzenia za pracę i utrzymania niskich kryteriów dochodowych uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.

Tab. 6. Wykorzystanie środków finansowych ogółem (za 2014 r.)

Zadania	Plan	Wykonanie	%
Zadania GOPS	1 733 594,01	1 694 317,13	97,73
Budżet gminy	148977,25		
Środki pozyskane	1 545 339,88		
w tym:			
Świadczenia rodzinne i zaliczka alimentacyjna	1 199 133,00	1 168 519,92	97,45
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	9 083,00	9 047,89	99,61
Zasiłki stałe	93 197,00	92 840,96	99,62
Zasiłki okresowe	42 149,00	42 145,94	99,99
Zasiłki celowe i celowe specjalne	27 875,00	27 759,60	99,6
Dożywianie	99 443,67	95 824,76	97,74
Usługi opiekuńcze	12 860,25	12 860,25	100
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4 620,00	4 340,00	93,94
Pogrzeb	3 100,00	3 100,00	100
Odpłatność za DPS	21 343,00	21 342,34	100

*Podstawa: Dane GOPS w Pacynie

GOPS wykonuje również zadania wynikające z ustaw:

1. ustawa z dnia 28 listopada 2004 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015, poz. 114)

Analizując liczbę osób korzystających ze świadczeń rodzinnych i kwoty świadczeń na przestrzeni lat 2012/2014 zauważymy, że kwoty świadczeń dla poszczególnych osób i rodzin

rosną. Wynika to z uwarunkowań polityki państwa, z rozporządzeń Rady Ministrów. Nakłady na świadczenia rodzinne rosły z 1 133 646 zł w 2012 r. do 1 180 000 zł w 2014 r. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekunów) na przestrzeni omawianych lat nieznacznie maleje z 327 osób w 2012 r. do 310 w 2014 r. W obecnym okresie zasiłkowym notujemy spadek liczby zasiłków rodzinnych z 142 na 121.

2. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2012 poz.1228 z późn. zm.)

Na przestrzeni lat 2012/2014 liczba dłużników alimentacyjnych, liczba świadczeń alimentacyjnych oraz wysokość tych świadczeń rosła. W 2012 r. liczba dłużników alimentacyjnych wyniosła 18 osób, w 2014 r. 25 osób. W 2012 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 13 rodzin, w 2014 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 15 rodzin.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują:

- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie dla osób psychicznie chorych, w którym aktualnie przebywa 70 mężczyzn;
- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy dla Dorosłych Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii w Skrzyszewach, w którym aktualnie przebywa 78 kobiet.

5.2. Bezrobocie

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotny to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat,

- b) nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat – mężczyzna,
- c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie
- f) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- g) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- h) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- i) nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Tab. 7. Dynamika bezrobocia w gminie Pacyna

Data	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiet	ogółem	w tym kobiety
31.12.2010 r.	235	111	42	17
31.12.2011 r.	245	117	22	9
31.12.2012 r.	289	143	36	13
31.12.2013 r.	286	135	27	10
31.12.2014 r.	262	134	28	13

*Podstawa: dane PUP w Gostyninie

Bezrobocie ściśle związane jest z funkcjonowaniem rynku pracy i oznacza większą ilość osób zdolnych do pracy (i chcących pracować) niż liczba miejsc pracy dla tych osób. Rolniczy charakter gminy przesądza o braku znaczących zakładów pracy, zatrudniających więcej niż kilku pracowników. Gmina leży z dala od głównych szlaków komunikacyjnych, a to utrudnia jej pozyskiwanie inwestorów. Niewielki jest również popyt wewnętrzny, co uniemożliwia dywersyfikację prowadzonej działalności gospodarczej. Podstawową przyczyną bezrobocia na obszarze gminy jest bezrobocie strukturalne spowodowane przekształceniami gospodarczymi, zmianami technologicznymi, a także restrukturyzacją przemysłu. Sytuacja jest szczególnie dramatyczna na terenach rolniczych, gdzie zatrzymane zostały procesy migracyjne ze wsi do miasta, a rolnictwo nie jest w stanie wygenerować dodatkowych miejsc pracy. Poza swoim wymiarem ekonomicznym bezrobocie (zwłaszcza długotrwałe) wywiera ujemne skutki społeczne. Bezrobocie rodzi negatywne reakcje emocjonalne, problemy zdrowotne, pesymizm i rezygnację. W dłuższym okresie czasu dochodzi fatalizm i apatia. Bezrobotni tracą wiarę w lepszą przyszłość, mają poczucie beznadziejności, izolują się społecznie, redukują do minimum aspiracje życiowe. Długotrwałe bezrobocie obniża mobilność społeczną bezrobotnego i w znaczący sposób utrudnia znalezienie mu pracy w przyszłości. Szczególnie alarmujący jest poziom bezrobocia wśród kobiet i ludzi młodych. Grupy te posiadają duży potencjał możliwości życiowych i zawodowych, który niewykorzystany oznacza dotkliwą stratę dla ogółu społeczności, z drugiej działa na jednostki objęte bezrobociem szczególnie frustrująco.

Pomocą społeczną z tytułu bezrobocia na terenie gminy Pacyna w 2014 r. objętych było 60 rodzin, w których żyło 208 osób. Stopa bezrobocia w powiecie gostynińskim w 2014 r. wyniosła 21,8 %.

Tab. 8. Osoby bezrobotne – czas pozostawania bez pracy.

Okres pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych		W tym kobiet	
	2013	2014	2013	2014
Do 1 miesiąca	21	16	8	7
1 – 3 miesiące	30	30	14	16
3 – 6 miesięcy	43	49	20	23
6 – 12 miesięcy	58	45	22	23
12 – 24 miesięcy	63	51	32	23
Powyżej 24 miesięcy	71	71	39	42

*Podstawa: dane PUP w Gostyninie

Problemem jest również niski poziom wykształcenia znacznej części bezrobotnych.

Tab.9. Osoby bezrobotne – wykształcenie.

Rodzaj wykształcenia	Liczba bezrobotnych		W tym kobiet	
	2013	2014	2013	2014
Wyższe				
Wyższe	14	17	10	14
Policealne i średnie zawodowe	50	38	31	26
Średnie ogólnokształcące	41	33	28	29
Zasadnicze zawodowe	54	52	18	16
Gimnazjalne i poniżej	127	122	48	49

*Podstawa: dane PUP w Gostyninie

Jak widać z przedstawionej poniżej tabeli bezrobocie dotyka głównie ludzi młodych, do 35 roku życia.

Tab. 10. Osoby bezrobotne w podziale ze względu na wiek.

Wiek bezrobotnych	Liczba bezrobotnych		W tym kobiet	
	2013	2014	2013	2014
18 – 24	78	74	39	43
25 – 34	76	71	42	38
35 – 44	52	43	25	20
45 – 54	50	40	22	18
55- - 59	15	25	7	15
60 - 64	15	9	Nie dotyczy	

*Podstawa: dane PUP w Gostyninie

Pośrednictwem pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie. Na terenie gminy występuje również bezrobocie ukryte czyli osoby pozostające bez pracy, ale nie zarejestrowane w PUP w Gostyninie. Część z tych osób pracuje dorywczo.

5.3. Ubóstwo

Encyklopedyczna definicja określa ubóstwo jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. W nauce i polityce interpretacja ubóstwa jest uwarunkowana różnymi postawami wartościującymi. Spór dotyczy zarówno istoty ubóstwa, jego kryteriów i mierników, przyczyn ubóstwa, jak i sposobów walki z nim, zwłaszcza roli państwa, samopomocy i solidarności społecznej oraz samoodповідzialności jednostki. Jednakże w każdym przypadku oznacza ono dyskomfort osób bezpośrednio dotkniętych tym problemem społecznym. W gminie Pacyna podstawowymi przyczynami ubóstwa są:

1. Bezrobocie – jak przedstawiono w części opisowej ponad 85% bezrobotnych nie ma prawa do zasiłku, a ok. 30% bezrobotnych pozostaje bez pracy przez okres powyżej dwóch lat. Bezrobocie szczególnie dotkliwie odczuwane jest w gminach wiejskich, po likwidacji PGR i upadku lokalnych zakładów pracy.
2. Zatrzymanie migracji ze wsi do miasta – wysokie ceny mieszkań, jak i trudności na rynku pracy w miastach spowodowały zahamowanie procesów migracyjnych. W wyniku tych zjawisk wzrasta ukryte bezrobocie na wsi.

3. Wielodzietność – nawet wyższe od przeciętnego uposażenie rodzica zmusza wielodzietną rodzinę (np. 2+6) do życia poniżej minimum socjalnego. Sytuacja staje się szczególnie dramatyczna, kiedy rodzina wielodzietna dotknięta jest bezrobociem i uzależnieniami. Wg badań GUS ponad 70% rodzin wielodzietnych w Polsce żyje w ubóstwie. Dodatkowo istnieje obniżona możliwość zaspokojenia potrzeb rozwojowych swoich dzieci: jednoczesne kształcenie kilkorga dzieci.
4. Alkoholizm – uzależnienie nawet jednego z rodziców często oznacza katastrofę finansową dla całej rodziny. Uzależniony nie tylko sam nie przysparza rodzinie dochodów, lecz często pozbawia rodzinę środków zdobywanych przez pozostałych jej członków.

Jak wynika z tabeli dotyczącej pomocy społecznej w gminie Pacyna pomocą w zakresie ubóstwa objęto w 2014 r. 70 rodzin, w których żyło 221 osób. Jednak jak już wcześniej wspomniano pojęcie to jest nieostre i trudno mierzalne. W niedostatku żyje znacznie więcej rodzin niż wynika to z oficjalnych statystyk.

5.4. Uzależnienia

Spożywanie alkoholu w nadmiernych ilościach niesie ze sobą wiele negatywnych konsekwencji, często prowadzi do uzależnienia. Alkoholizm ma różne oblicza. Nie wszyscy alkoholicy upijają się do nieprzytomności, wpadają w kilkudniowe ciągi, awanturują się, „siedzą pod sklepem”. Są i tacy, którzy piją w domu, w klubie, przy okazji spotkań ze znajomymi. Oni z pozoru żyją normalnie. Takich osób jest więcej niż nam się wydaje.

Alkoholizm powoduje wiele chorób i dysfunkcji w organizmie, są to m.in:

- przewlekłe stany zapalne błony śluzowej jamy ustnej, przełyku, żołądka, dwunastnicy;
- ogólnie złe samopoczucie związane z niedoborem składników pokarmowych;
- pęknięcie przełyku, refluks żołądkowo-przełykowy;
- marskość wątroby;
- przewlekłe i ostre zapalenia trzustki;
- choroby układu nerwowego;
- choroby układu krążenia: nadciśnienie, kardiomiopatie, zaburzenia rytmu serca;
- zaburzenia snu;
- choroby układu odpornościowego prowadzące do upośledzenia funkcji układu odpornościowego;
- zwiększenia ryzyka zachorowania na wszelkiego rodzaju nowotwory, choroby zakaźne czy gruźlicę;

- zaburzenia sprawności seksualnej, powoduje np. impotencję, obniża płodność, zaburzenia w cyklu menstruacyjnym, zwiększa prawdopodobieństwo poronienia;
- choroby układu sercowo-naczyniowego takie jak np. nadciśnienie, arytmia czy udar mózgu.

Skutki społeczne:

- wzrost agresji wobec otoczenia;
- zaniechanie rodziny;
- zerwanie więzi rodzinnych i przyjacielskich;
- może doprowadzić do marginalizacji w społeczeństwie;
- utrata szacunku i poważania;
- utrata pracy, co prowadzi często do biedy i zadłużenia;
- zdarzające się przypadki naruszania prawa np. prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu.

Alkoholizm jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie, często bez świadomości zainteresowanej osoby. Alkoholizm jest poważnym problemem społecznym, rzutującym na wszystkie sfery życia i generującym inne problemy społeczne. W szczególności alkohol prowadzi do wzrostu przestępczości, pogłębia ubóstwo, wywołuje przemoc w rodzinie. Dotyka coraz częściej młodzież, a w skrajnych przypadkach nawet dzieci w wieku szkolnym. Spowodowane jest to ofensywą reklamową zwłaszcza producentów piwa, adresowaną do ludzi młodych. Kampanie reklamowe odniosły pożądany z punktu widzenia wytwórców efekt i spożycie piwa systematycznie wzrasta. Osoby te narażone są na zwiększone ryzyko rozwoju choroby alkoholowej. Aby zwalczyć alkoholizm potrzebne są nie tylko programy dla już uzależnionych, ale również działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom.

Z tytułu alkoholizmu w 2014 r. pomocy udzielono w gminie 9 rodzinom, w których żyło 22 osoby. 7 punktów posiada zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w 6 punktach sprzedawany jest alkohol powyżej 18%. Trzy sklepy posiadają zezwolenia na sprzedaż piwa w tzw. ogródkach piwnych przy sklepach. Dużym problemem na terenie gminy jest nielegalna sprzedaż alkoholu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się rozmowami z uzależnionymi i ich rodzinami na wniosek zainteresowanych, na wniosek środowiska, instytucji, osób fizycznych, opiniowaniem nowych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w punktach stałych, kierowaniem na badania specjalistyczne celem ustalenia stopnia uzależnienia osób, występowaniem do sądu celem zastosowania obowiązku poddania się terapii odwykowej, prowadzeniem

profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych itd.

W 2013 r. złożono 11 wniosków do GKRPA, w 2014 r. 9 wniosków. Łącznie skierowano 9 osób na badanie celem ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i innych substancji. Nie są to jednak dane przedstawiające skalę problemu. Bardzo dużo osób nadużywa alkoholu, ale nie przyznaje się do tego. Wiele osób uzależnionych i osób wspólnie z nimi zamieszkujących nie szuka wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych, nie widnieje w żadnych statystykach.

Prowadzone są pogadanki z organizatorami różnorodnych imprez typu festyny czy dyskoteki pod kątem sprzedaży alkoholu na tych imprezach, w sposób zgodny z przepisami prawa.

5.5. Niepełnosprawność, długotrwałe choroby

Niepełnosprawność to stan, w którym uszkodzenie i niewłaściwe funkcjonowanie organizmu człowieka powoduje utrudnianie, ograniczanie lub uniemożliwianie wykonywania zadań życiowych i zawodowych oraz wypełnianie ról społecznych, biorąc pod uwagę wiek, płeć oraz czynniki środowiskowe, społeczne i kulturowe tych osób. Niepełnosprawność dotyczy zatem wszystkich aspektów życia człowieka, wpływa na jego możliwości rozwojowe, bezpośrednio przekłada się na jakość życia.

Z punktu widzenia przepisów prawa osobami niepełnosprawnymi są te, wobec których powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności orzekły w jakim stopniu została naruszona sprawność organizmu. Obecnie stosowane są trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Orzecznictwem zajmuje się także ZUS i KRUS. Te instytucje orzekają stopień zdolności do pracy.

Występuje niepełnosprawność fizyczna (uszkodzenia narządów ruchu i osoby z przewlekłymi schorzeniami narządów wewnętrznych), niepełnosprawność sensoryczna (uszkodzenia zmysłów – słuchu i wzroku, mowy), niepełnosprawność psychiczna (osoby umysłowo upośledzone oraz osoby psychicznie chore).

Niepełnosprawność w bezpośredni sposób wpływa na sytuację społeczną osób nią dotkniętych. Poza oczywistymi barierami do pokonania w życiu codziennym (bariery architektoniczne, trudności w porozumiewaniu się, trudność w znalezieniu pracy) osoby te mogą reagować odrzuceniem kontaktów ze społeczeństwem, wytwarzać w sobie poczucie niższej wartości, pogłębiając tym samym stopień izolacji. Dlatego tak ważnym jest, by osoby

te mogły normalnie funkcjonować w lokalnej społeczności, czuć się jej pełnowartościowymi członkami.

Działaniami pozwalającymi na łagodzenie skutków niepełnosprawności jest szeroko rozumiana rehabilitacja. Należy także pamiętać o podejmowaniu działań mających na celu niedopuszczanie do powstawania niepełnosprawności w przyszłości (promocja zdrowego stylu życia, rozwój bazy sportowej, profilaktyka).

Występowanie jednostek chorobowych jest szczególnie dotkliwe w przypadku ich długotrwałości. Poza oczywistymi cierpieniami osób dotkniętych chorobami, ujawniają się niekorzystne zjawiska w postaci niemożności wypełniania ról życiowych, zawodowych i społecznych oraz często uzależnieniu od pomocy innych. Długotrwałej chorobie towarzyszy często ubóstwo, ponieważ osoby starsze (one najczęściej są nią dotknięte) nie dysponują wystarczającymi środkami na pokrycie zwiększonych wydatków.

Pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności objęto w 2014 r. w gminie 50 rodzin, w których żyło 160 osób, zaś z tytułu długotrwałych chorób odpowiednio 40 rodzin i 153 osoby.

Osoby niepełnosprawne mają możliwość uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Gostyninie, mogą ubiegać się o dofinansowania ze środków PFRON na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, turnusy rehabilitacyjne. Prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne w PCPR w Gostyninie: prawnik, psycholog. Osoby starsze i niepełnosprawne mogą zostać objęte usługami opiekuńczymi w miejscu swojego zamieszkania, mogą zostać umieszczone w Powiatowym Domu Pomocy Społecznej w Czarnowie dla osób psychicznie chorych, oraz Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym dla dorosłych Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Skrzyszewach. Dostrzegana jest potrzeba powstania Klubu Seniora czy dziennego domu opieki.

5.6. Sytuacja osób starszych

Starzenie się to naturalny proces, któremu towarzyszy wiele zmian w obrębie całego organizmu. Jest to naturalny i nieunikniony etap życia każdego człowieka. Pojęcia starość i starzenie się można rozważać na dwa sposoby – w aspekcie jednostkowym oraz jako zjawisko dotyczące zbiorowości tych jednostek, tj. społeczeństwa danego regionu, kraju, części świata. W aspekcie jednostkowym starość jest zjawiskiem biologicznym składającym się na cykl życia ludzkiego. Starzenie się jest procesem postępującego upośledzenia funkcji życiowych organizmu oraz utratą zdolności adaptacyjnych do zmian środowiskowych wraz ze zwiększającym się prawdopodobieństwem zgonu. Na ogół nieuniknionym etapem procesu starzenia się jest stan określany jako starość. Starzenie się, zgodnie z przyjętym w literaturze psychogerontologicznej określeniem, oznacza pewien proces i ma charakter dynamiczny, podczas gdy starość jako stan ma charakter statyczny.

Należy zaznaczyć, że podział ostatniego etapu życia człowieka ulega zmianie wraz z wydłużaniem się życia oraz poprawą jego jakości w zbiorowości osób starszych. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia się 3 zasadnicze etapy starzenia:

- wiek podeszły (tzw. wczesna starość) – 60-75 rok życia,
- wiek starczy (tzw. późna starość) – 75-90 rok życia,
- wiek sędziwy (tzw. długowieczność) – 90 rok życia i powyżej.

Obecnie występuje tendencja do sytuowania proggu starości na 70 rok życia.

Młodzi starzy to osoby najczęściej jeszcze w pełni sprawne, zarówno fizycznie, jak i psychicznie. Osoby zaliczane do kategorii starzy to osoby wymagające pomocy w wykonywaniu niektórych czynności dnia codziennego, takich jak zakupy, sprząatanie, pranie bielizny. Najstarsi starzy potrzebują stałej pomocy przy wykonywaniu większości czynności, osoby w tym wieku są potencjalnymi klientami instytucjonalnych form pomocy. W Polsce ze względu na krótsze średnie trwanie życia niż w krajach zachodnioeuropejskich oraz gorszy stan zdrowia osób starszych, wiek, od którego osoba wymaga pomocy opiekuna osoby starszej lub pomocy oferowanej przez wyspecjalizowane instytucje (DPS, ZOL itp.) w codziennej egzystencji, przyjmowany jest na poziomie 75–80 lat.

Troska o seniorów to nasza wspólna sprawa, bez względu na to czym się zajmujemy i w jakim wieku jesteśmy. Osoby starsze to nasze najbliższe otoczenie – to nasi rodzice i dziadkowie. Tak samo, jak oni troszczyli się o nas, uczyli i byli dla nas wsparciem, tak my

teraz mamy okazję im się odwdziżyć. Dbanie o seniorów to nie tylko zapewnienie im świadczeń emerytalnych i opieki zdrowotnej. To także umożliwienie im samorealizacji, aktywności fizycznej czy rozwijania pasji. Nasze społeczeństwo się starzeje. Wydłużenie życia to sukces cywilizacyjny, ale też i wyzwanie. Nasilający się proces demograficznego starzenia się ludności stawia przed administracją państwową i samorządową nowe zadania, związane ze sformułowaniem celów takiej polityki, która będzie sprzyjała zaspokojeniu specyficznych potrzeb ludzi starszych, a jednocześnie nie dopuści do nieuprzywilejowania pozostałych kategorii ludności. Polityka społeczna wobec osób starszych, którą można zdefiniować jako system działań, skierowanych do osób w wieku poprodukcyjnym oraz ich rodzin, a mających na celu wszechstronną kompensację malejących z wiekiem możliwości samodzielnego zaspokojenia potrzeb oraz integrację z lokalną społecznością powinna zatem zapewnić zaspokojenie potrzeb seniorów nie tylko poprzez bezpośrednie wsparcie udzielane osobom starszym, ale również ich rodzinom. Należy podkreślić, że taka polityka nie ma na celu zastąpienia rodziny w sprawowaniu jej funkcji opiekuńczych i ekonomicznych, ale przede wszystkim pomoc dla rodzin, udzielana z myślą o tym, by rodziny były nadal gotowe i były w stanie zapewnić właściwe miejsce swoim najstarszym członkom, godne warunki życia oraz możliwość partycypacji w życiu lokalnej społeczności

W gminie Pacyna na 3814 mieszkańców w 2011 r. przypadało 588 kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz 243 mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, co stanowi odpowiednio 15,42 % i 6,37 %. W 2014 r. na 3767 mieszkańców przypadało 590 kobiet w wieku 60 lat i więcej i 252 mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, co stanowi odpowiednio 15,66 % i 6,69 %. Dane jednoznacznie wskazują na wzrost odsetka osób starszych w gminie Pacyna.

5.7. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) przemoc w rodzinie – należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Na terenie gminy Pacyna funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. W 2011 r. realizowano procedurę 3 „Niebieskich Kart”, w 2012 r. 3 „Niebieskich Kart”, w 2013 r. 5 „Niebieskich Kart” a w 2014 r. 3 „Niebieskie Karty”. Procedurę wszczyła najczęściej Policja. W 2014 r. były przeprowadzone 43 interwencje domowe przez funkcjonariuszy Policji. Pomocy społecznej z powodu przemocy domowej na przestrzeni lat 2011/2014 udzielono 3 rodzinom. Rodziny, w których występuje problem przemocy domowej mogą korzystać z bezpłatnego poradnictwa oferowanego przez PCPR w Gostyninie.

5.8. Przestępczość

Kluczowym zadaniem władz gminy jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańcom. Bezpieczne warunki życia są warunkiem do rozwoju gminy we wszystkich dziedzinach życia.

Z danych Posterunku Policji w Pacynie przedstawionych w poniższej tabeli wynika, że liczba ujawnionych wykroczeń ogółem w ciągu ostatnich 3 lat rośnie. Niepokojące jest to, że rośnie liczba wykroczeń kwalifikowanych z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, że pojawia się problem przestępstw narkotykowych. Zaskakujące jest to, że znacznie spada liczba przeprowadzonych interwencji domowych.

Tab. 11. Przestępczość w gminie Pacyna.

Kategoria:	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Liczba ujawnionych wykroczeń ogółem:	290	334	367
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu:	9	16	9
Wykroczenia przeciwko osobie:	2	0	0
Wykroczenia przeciwko zdrowiu:	0	0	0
Wykroczenia przeciwko mieniu:	0	11	11
Wykroczenia przeciwko obyczajowości publicznej:	17	30	11
Ust. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:	6	57	68
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych:	83	54	43
Ilość stwierdzonych przestępstw narkotykowych:	0	1	2

Źródło: Dane Posterunku Policji w Pacynie.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

1. **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
2. **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
3. **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
4. **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Analiza SWOT służy następującym celom:

1. unikanie zagrożeń,
2. wykorzystywanie szans,
3. wzmocnianie słabych stron,
4. opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony gminy, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. W tabelach ograniczono się do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Środowisko naturalne w nienaruszonym stanie, wolne od przemysłu i zanieczyszczeń; 2. Ekologiczne rolnictwo o dużych zdolnościach dostosowawczych; 3. Istnienie terenów do lokowania działalności gospodarczej i usługowej; 4. Rozwinięta infrastruktura techniczna w postaci wodociągów, sieci energetycznych, telefonii przewodowej umożliwiająca nieskrępowane prowadzenie działalności gospodarczej; 5. Prorozwojowa polityka władz gminy doceniających wagę rozwoju gospodarczego; 6. Działalność społeczna grupy aktywnych liderów wśród lokalnej społeczności; 7. Kompetentne i sprawne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie; 8. Zaangażowana i wykształcona kadra pedagogiczna w prowadzonych przez gminę placówkach oświatowych; 9. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych; 10. Dobry stan techniczny gminnych obiektów oświatowych; 11. Niższe od przeciętnych wskaźniki zachorowalności ludności spowodowane brakiem niekorzystnych czynników środowiskowych; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dominacja rolnictwa skutkująca niewielkimi możliwościami dywersyfikacji prowadzonej działalności gospodarczej; 2. Istnienie szarej strefy zatrudnienia, bezrobocia ukrytego; 3. Stosunkowo duża odległość od głównych szlaków komunikacyjnych, brak dróg krajowych na terenie gminy; 4. Brak grup producenckich, zrzeszania się rolników; 5. Niewystarczająca świadomość mieszkańców gminy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów; 6. Niezadawalający wskaźnik skanalizowania gminy, brak lokalnych rozwiązań w postaci grupowych i przydomowych oczyszczalni ścieków; 7. Niepokojąco wysokie wskaźniki bezrobocia na terenie gminy, zwłaszcza w grupie osób młodych i absolwentów; 8. Niezadawalający poziom wykształcenia mieszkańców; 9. Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej; 10. Ograniczony dostęp do poradnictwa rodzinnego; 11. Emigracja wykształconej, kreatywnej młodzieży do dużych miast; 12. Niska siła nabywcza miejscowej ludności

<p>12. Niższa od przeciętnej przestępczość na terenie gminy;</p> <p>13. Wzrost liczby ludności z wyższym wykształceniem;</p> <p>14. Obiekty do wykorzystania: remizy, świetlice wiejskie, Centrum Aktywności Lokalnej.</p>	<p>oznaczająca niski poziom popytu wewnętrznego warunkującego rozwój lokalnych przedsiębiorstw;</p> <p>13. Apatia dużej części lokalnej społeczności;</p> <p>14. Niezadowalający poziom aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców;</p> <p>15. Występowanie postaw roszczeniowych i bierności wśród osób korzystających z pomocy społecznej;</p> <p>16. Brak superwizji dla osób pracujących w pomocy społecznej;</p> <p>17. Istnienie wielu barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do dóbr i usług;</p> <p>18. Brak Gminnego Ośrodka Kultury, niewielka aktywność stowarzyszeń i organizacji społecznych;</p> <p>19. Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych;</p> <p>20. Utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji;</p> <p>21. Brak ofert zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych.</p>
--	--

Szanse	Zagrożenia
<p>1. Utrzymujący się wzrost gospodarczy i wynikająca stąd poprawa jakości życia ludności;</p> <p>2. Dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej;</p>	<p>1. Niekorzystne zjawiska demograficzne;</p> <p>2. Konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizację inwestycji;</p> <p>3. Zatrzymanie się rozwoju gospodarczego;</p> <p>4. Niewłaściwa polityka państwa wobec samorządów;</p> <p>5. Odpyływanie najbardziej przedsiębiorczych i</p>

<p>3. Zwiększenie atrakcyjności oferty PUP w zakresie aktywizacji bezrobotnych</p> <p>4. Regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie (wydłużenie urlopu macierzyńskiego, urlop ojcowski, Karta Dużej Rodziny);</p> <p>5. Utrzymanie dofinansowania z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na zatrudnianie asystentów rodzin i koordynatorów pieczy zastępczej;</p> <p>6. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę i zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;</p> <p>7. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych i Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p> <p>8. Wzrost liczby urodzeń spowodowanych prorodziną polityką państwa;</p> <p>9. Rosnący postęp technologiczny w medycynie wydłużający przeciętne trwanie życia;</p> <p>10. Rozwijający się wachlarz instrumentów prawnych w zakresie pomocy społecznej;</p> <p>11. Utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia ludności;</p> <p>12. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Regionalne Programy Operacyjne;</p> <p>13. Rozwijający się system aktywizacji osób starszych: Uniwersytety Trzeciego Wieku,</p>	<p>wykształconych osób;</p> <p>6. Brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia;</p> <p>7. Niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości;</p> <p>8. Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. dziedziczenia biedy;</p> <p>9. Utrudnienia organizacyjne w dostępie do środków pomocowych UE, brak wystarczających środków na „wkład własny”;</p> <p>10. Tendencje dotyczące wzrostu przestępczości, zwłaszcza w odniesieniu do nieletnich i młodocianych;</p> <p>11. Dalsze pogarszanie opłacalności produkcji rolnej i ubożenie mieszkańców wsi;</p> <p>12. Rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych;</p> <p>13. Utrudniona dostępność do usług zdrowotnych finansowanych w ramach NFZ;</p> <p>14. Powiększanie się obszarów patologii społecznych na terenie gminy, pojawianie się nowych zagrożeń (narkomania);</p> <p>15. Łatwa dostępność do substancji psychoaktywnych;</p> <p>16. Bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych;</p> <p>17. Niewystarczający strumień środków na zadania pomocy społecznej;</p> <p>18. Wysokie koszty zatrudniania pracowników, prowadzenia działalności gospodarczej.</p>
--	--

<p>programy promujące aktywność społeczną i zawodową osób 50+;</p> <p>14. Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań.</p>	
--	--

Jak wynika z tabeli analizy SWOT wiele zagrożeń dla rozwoju gminy sytuuje się w sferze szeroko rozumianej polityki społecznej. Takie zjawiska jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno - gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień, przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

VII. Adresaci, cele, źródła i ramy finansowe strategii

Działalność władz gminy ukierunkowana jest na zapewnienie jej mieszkańcom jak najlepszych warunków życia i wszechstronnych możliwości rozwoju.

Wizja gminy: Gmina Pacyna przyjazna jej mieszkańcom, promująca aktywność społeczną sprzyjającą wysokiemu poziomowi życia.

Solidaryzm społeczny i potrzeba harmonijnego, zrównoważonego rozwoju nakazuje równocześnie zwracać szczególną uwagę na te jednostki i grupy społeczne, które nie z własnej woli mają utrudniony dostęp do dóbr i usług, które ze względu na uwarunkowania społeczne i osobiste sytuacje nie biorą udziału w życiu społecznym oraz nie są w stanie w sposób naturalny korzystać z dokonujących się procesów rozwoju. Tak rozumiana polityka społeczna pozwala sformułować misję gminy Pacyna w zakresie polityki społecznej. Jest nią:

Podniesienie jakości życia i zrównanie szans wszystkich mieszkańców gminy Pacyna, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne i ich realizacja:

1. Aktywne ograniczanie zjawiska ubóstwa i zapobieganie jego przyczynom - tabela 1.
2. Zapobieganie bezrobociu na terenie gminy i łagodzenie jego negatywnych skutków – tabela 2.
3. Działania na rzecz poprawy sytuacji i integracji osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi – tabela 3.
4. Działania na rzecz wspierania rodzin i dzieci, zapobieganie dezorganizacji rodzin, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – tabela 4.
5. Łagodzenie negatywnych skutków uzależnień na terenie gminy, działania na rzecz ograniczenia kręgu osób uzależnionych, profilaktyka uzależnień – tabela 5.
6. Podnoszenie poziomu i efektywności bazy instytucjonalnej, zaplecza kadrowego i technicznego w sferze pomocy społecznej – tabela 6.

Tabela 1 - Aktywne ograniczanie zjawiska ubóstwa i zapobieganie jego przyczynom

Cele szczegółowe	Podejmowane działania	Wskaźniki
<p>1.Poprawa sytuacji ekonomicznej ludności.</p> <p>2.Zmniejszenie strumienia środków kierowanych na wsparcie socjalne beneficjentów.</p> <p>3.Ograniczenie negatywnych następstw ubóstwa mogących rodzić przestępczość, alkoholizm, przemoc w rodzinie.</p>	<p>1.Działania ratunkowe polegające na udzielaniu doraźnej pomocy w formie:</p> <p>1.1. pieniężnej: świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, zasiłków, stypendiów dla dzieci i młodzieży</p> <p>1.2. niepieniężnej: dożywianie, zasiłki i pomoc w naturze, zakup podręczników.</p> <p>2.Zabezpieczenie jednego gorącego posiłku osobom tego pozbawionym, a w szczególności osobom bezdomnym, starym i dzieciom.</p> <p>3.Łagodzenie skutków ubóstwa poprzez organizowanie robót publicznych i organizowanie prac społecznie-użytecznych.</p> <p>4.Praca socjalna z beneficjentami mająca na celu wskazanie umiejętnego sposobu odkrycia i wykorzystania ich własnych zasobów (praca socjalna, wsparcie psychologiczne, doradztwo zawodowe).</p> <p>5.Stałe doskonalenie współpracy pomiędzy</p>	<p>1.Kwota środków finansowych przeznaczona na doraźne wsparcie mieszkańców.</p> <p>2. Kwota środków finansowych przeznaczona na gorące posiłki.</p> <p>3. Liczba osób pracujących w ramach robót publicznych i prac społecznie-użytecznych.</p> <p>4.Liczba klientów korzystająca z pracy socjalnej pracowników GOPS w Pacynie.</p> <p>5.Liczba spotkań z pracownikami PCPR, PUP w Gostyninie, innymi instytucjami i organizacjami.</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -Rada Gminy i Wójt Gminy -Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie -szkoły <p>Finansowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> -środki własne gminy

	<p>różnymi instytucjami organizacjami zajmującymi się problemem ubóstwa.</p> <p>6.Stała weryfikacja przyznawanych świadczeń (głównie pieniężnych), tak aby przyznawana pomoc trafiała do osób rzeczywiście jej potrzebujących.</p>	<p>-dotacje z budżetu państwa</p> <p>-dotacje oświatowe</p> <p>Termin realizacji: praca ciągła</p>
<p>Przewidywane efekty: poprawa sytuacji materialnej ubogich rodzin, nabycie nowych umiejętności zawodowych, doświadczenia zawodowego, wymiana doświadczeń między instytucjami.</p>		

Zadania 2 - Zapobieganie bezrobociu na terenie gminy i łagodzenie jego negatywnych skutków

Cele szczegółowe	Podejmowane działania	Wskaźniki
<p>1.Ograniczenia zjawiska bezrobocia na terenie gminy.</p> <p>2.Zmniejszenie liczby osób objętych pomocą społeczną z tytułu bezrobocia.</p> <p>3.Poprawa sytuacji socjalno – bytowej ludności.</p> <p>4. Wychowywanie dzieci w duchu poszanowania dla pracy.</p> <p>5.Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego gminy i powstawania nowych miejsc pracy</p>	<p>1.Prowadzenie pracy socjalnej z bezrobotnymi, współdziałanie z Powiatowym Urzędem Pracy.</p> <p>2.Motywowanie bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy, do przekwalifikowania, szkoleń, kursów.</p> <p>3.Zapobieganie poczuciu zagubienia i odrzucenia społecznego (wsparcie psychologiczne, punkt konsultacyjny).</p> <p>4.Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu – prace interwencyjne, prace społecznie-użyteczne, roboty publiczne, staże, przygotowanie zawodowe.</p> <p>5.Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na organizację kursów i szkoleń</p>	<p>1.Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych..</p> <p>2.Liczba osób objętych pomocą społeczną z tytułu bezrobocia.</p> <p>3.Liczba nowych miejsc pracy na terenie gminy.</p> <p>4.Liczba osób, które ukończyły staże, kursy, szkolenia zawodowe.</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -Rada Gminy i Wójt Gminy -PUP w Gostyninie -pracodawcy, przedsiębiorcy <p>Finansowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> -środki własne gminy -dotacje z budżetu państwa -dotacje oświatowe -Regionalny Program Operacyjny

		Województwa Mazowieckiego Termin realizacji: praca ciągła
<p>Przewidywane efekty: poprawa sytuacji materialnej, podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo, nabycie nowych umiejętności, nabycie doświadczenia zawodowego, nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia, zmniejszenie liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.</p>		

<p>Zadanie 3 - Działania na rzecz poprawy sytuacji i integracji osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi</p>		
Cele szczegółowe	Podjęte działania	Wskaźniki
<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do udostępnienia osobom niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w środowisku, ułatwianie dostępu do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej.</p> <p>2. Aktywizacja zawodowa i wzmocnienie pozycji osób niepełnosprawnych tak, by mogły one</p>	<p>1. Informowanie środowiska osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach.</p> <p>2. Wspieranie osób niepełnosprawnych na rynku pracy poprzez promowanie tej grupy zawodowej wśród przedsiębiorców.</p> <p>3. Działania edukacyjne w szkołach mające na celu wytworzenie pozytywnego nastawienia dla osób niepełnosprawnych i zrozumienia dla ich</p>	<p>1. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pracy socjalnej świadczonej przez pracowników GOPS w Pacynie</p> <p>2. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych</p> <p>3. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej, kwota środków finansowych przeznaczona na odpłatność za</p>

<p>realizować swoje prawa na rynku pracy.</p> <p>3. Budowanie zrozumienia i akceptacji dla problemów osób starszych, niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>4. Organizacja czasu wolnego osób starszych, niepełnosprawnych i osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>problemów.</p> <p>4. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych uniemożliwiających dostęp do dóbr i usług osobom starym i niepełnosprawnym oraz wspieranie inicjatyw samopomocowych osób starych i niepełnosprawnych (grupy samopomocowe, Kluby Seniora, itp.).</p> <p>5. Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.</p> <p>6. Kierowanie osób do domów pomocy społecznej, odpłatność za ich pobyt.</p> <p>7. Spotkania towarzyskie przy kawie i herbacie</p> <p>8. Tworzenie warunków organizowania oddziałów integracyjnych w szkołach</p> <p>9. Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy budynku Urzędu Gminy Pacyna.</p>	<p>pobyt w domach pomocy społecznej</p> <p>4. Liczba zorganizowanych spotkań przy kawie i herbacie</p> <p>5. Kwota pozyskanych środków zewnętrznych na realizację zadań dla osób niepełnosprawnych, starszych i osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>6. Powstanie Klubu Seniora</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -PCPR Gostynin -Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności -Rada Gminy i Wójt Gminy -PUP w Gostyninie -pracodawcy, przedsiębiorcy - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” -Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie -PFRON -organizacje pozarządowe
---	--	---

		<p>Finansowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> -środki własne gminy -dotacje z budżetu państwa -projekty konkursowe w ramach środków z MPIPS - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego <p>Termin realizacji:</p> <p>praca ciągła</p>
<p>Przewidywane efekty: integracja osób starszych, niepełnosprawnych ze społeczeństwem, wyrównywanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych, pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych, likwidacja lub ograniczenie barier architektonicznych</p>		

Tabela 4 - Działania na rzecz wspierania rodzin i dzieci, zapobieganie dezorganizacji rodzin, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie		
Cele szczegółowe	Podjęmowane działania	Wskaźniki
<p>1.Zapewnianie pomocy rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>2.Organizowanie pomocy w rozwiązywaniu i ograniczaniu patologii społecznych.</p> <p>3.Pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej i eliminowanie postaw roszczeniowych.</p> <p>4.Promowanie tradycyjnych wartości rodzinnych.</p> <p>5.Zapobieganie dziedziczeniu patologii i wyrastaniu kolejnych pokoleń w rodzinie utrzymujących się z pomocy społecznej.</p>	<p>1.Informowanie rodzin o dostępnych formach pomocy, systematyczna praca socjalna z rodziną.</p> <p>2.Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie nowoczesnych metod wychowawczych.</p> <p>3.Koordinacja działań i współpraca ośrodka pomocy społecznej, szkoły, instytucji kościelnych w zakresie wsparcia udzielanego rodzinie.</p> <p>4.Działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie.</p> <p>5.Stworzenie dzieciom i młodzieży</p>	<p>1.Ilość środków przeznaczonych na poprawę infrastruktury szkół</p> <p>2.Wymiar czasu pracy asystenta rodziny/liczba rodzin objętych asystenturą rodziny</p> <p>3.Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i wyjazdach letnich i zimowych</p> <p>4. Liczba godzin dyżurów asystenta rodziny</p> <p>5.Liczba godzin usług świadczonych w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjny</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -PCPR Gostynin -Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności -Rada Gminy i Wójt Gminy

<p>6.Przygotowanie dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych do samodzielności w dorosłym życiu.</p> <p>7.Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (świetlice środowiskowe, kawiarenki internetowe, zajęcia sportowe, itp.).</p> <p>6.Dalsza modernizacja infrastruktury placówek oświatowych,</p> <p>7.Organizacja wypoczynku letniego i zimowego w formie wyjazdów, kolonii, wycieczek, zielonych szkół</p> <p>8.Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla mieszkańców gminy: psycholog, terapeuta uzależnień, interwent kryzysowy, mediator, prawnik</p> <p>9.Promocja wartości rodzinnych, integracji międzypokoleniowej, właściwego modelu wychowania i opieki nad dzieckiem.</p> <p>10.Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na działania na rzecz rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wykluczonych społecznie</p> <p>11.Dyżury asystenta rodziny</p> <p>12.Organizacja Gminnego Dnia Dziecka, zawodów strażackich, konkursów dla dzieci</p>	<p>-Gminna Biblioteka Publiczna</p> <p>-pracodawcy, przedsiębiorcy</p> <p>-organizacje pozarządowe</p> <p>-MPIPS</p> <p>-Prokuratura Rejonowa w Gostyninie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Gostyninie</p> <p>Posterunek Policji w Pacynie</p> <p>-Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Pacyna</p> <p>-Caritas</p> <p>-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>-Policja</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyninie</p> <p>- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”</p> <p>-KRUS</p> <p>Finansowanie działań:</p> <p>-środki własne gminy</p> <p>-dotacje z budżetu państwa</p>
--	---	---

	dotyczących bezpiecznych wakacji w gospodarstwie rolnym	<p>- Regionalny program Operacyjny Województwa Mazowieckiego</p> <p>Termin realizacji: zatrudnienie asystenta rodziny kwiecień 2015 r. zatrudnienie pracownika socjalnego czerwiec 2015 r. zatrudnienie psychologa, terapeuty uzależnień 2016 r. pozostałe działania: praca ciągła</p>
<p>Przewidywane efekty: poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi, brak konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej, zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki, zwiększenie wiedzy osób na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny, zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, dążenie do samodzielności życiowej i ekonomicznej osób.</p>		

Tabela 5 – Łagodzenie negatywnych skutków uzależnień na terenie gminy, działania na rzecz ograniczenia kręgu osób uzależnionych, profilaktyka uzależnień.

Cele szczegółowe	Podejmowane działania	Wskaźniki
<p>1.Udzielanie rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu, narkotyków, komputera pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p> <p>2.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2.Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.</p>	<p>1.Realizacja programów terapeutycznych dla mieszkańców gminy z uwzględnieniem specjalistycznych programów dla młodzieży.</p> <p>2.Rozmowy motywacyjne, objęcie pomocą terapeutyczną, psychospołeczną osób, które podjęły leczenie odwykowe.</p> <p>3.Wspieranie i włączenie się do kampanii ogólnopolskich, regionalnych, lokalnych w zakresie uzależnień i przemocy wobec dzieci.</p> <p>4.Wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.</p> <p>5.Pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych i</p>	<p>1.Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu.</p> <p>2.Redukcja zjawiska przemocy w rodzinie, których sprawcami były osoby działające pod wpływem alkoholu.</p> <p>3.Zmniejszenie strumienia środków pieniężnych kierowanych do osób uzależnionych i ich rodzin w zamian za oferowanie pomocy niepieniężnej.</p> <p>4.Liczba zrealizowanych programów terapeutycznych, przeprowadzonych kampanii.</p> <p>5.Liczba godzin pracy terapeuty uzależnień w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -PCPR Gostynin -Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

	<p>ich rodzin</p> <p>6. Otoczenie opieką rodzin osób uzależnionych i udzielenie im pomocy, w tym dotyczącej przemocy w rodzinie.</p> <p>7. Podejmowanie kampanii i akcji społecznych propagujących zdrowy tryb życia bez uzależnień.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rada Gminy i Wójt Gminy - pracodawcy, przedsiębiorcy - organizacje pozarządowe - MPIPS - Caritas - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Policja <p>Finansowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki własne gminy - dotacje z budżetu państwa - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego <p>Termin realizacji: praca ciągła</p>
<p>Przewidywane efekty: zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy w zakresie uzależnień, wybieranie zdrowego stylu życia, zmniejszenie liczby osób nadużywających alkoholu, ograniczenie jego spożycia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin</p>		

Tabela 6 – Podnoszenie poziomu i efektywności bazy instytucjonalnej, zaplecza kadrowego i technicznego w sferze pomocy społecznej

Cele szczegółowe	Podejmowane działania	Wskaźniki
<p>1.Racjonalizacja strumienia środków kierowanych na pomoc społeczną.</p> <p>2.Poprawa poziomu bezpieczeństwa socjalnego na terenie gminy.</p> <p>3.Budowa pozytywnego wizerunku służb socjalnych wśród mieszkańców gminy.</p> <p>4.Wzrost poziomu akceptacji mieszkańców dla realizowanych programów z zakresu pomocy społecznej.</p> <p>5.Utrzymanie zatrudnienia w GOPS zgodnie ze standardami.</p> <p>6.Systematyczne szkolenie kadr.</p>	<p>1.Wzmocnienie kadrowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie.</p> <p>2.Współpraca GOPS z organizacjami pozarządowymi i koordynacja wspólnie podejmowanych działań.</p> <p>3.Wprowadzenie nowoczesnych metod pracy i podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w GOPS w Pacynie.</p> <p>4.Weryfikacja przyznawanych świadczeń tak, aby pomoc trafiała do najbardziej potrzebujących.</p> <p>5.Udział pracowników GOPS w szkoleniach, kursach, warsztatach.</p> <p>6.Wymiana doświadczeń, korzystanie z pozytywnych wzorców innych gmin.</p> <p>Realizacja gminnych programów: Gminny</p>	<p>1.Liczba dodatkowych etatów w pomocy społecznej</p> <p>2.Liczba ukończonych kursów, szkoleń i doskonalenia zawodowego</p> <p>3.Wyposażenie w nowy sprzęt</p> <p>4. Udział w spotkaniach dla pracowników służb społecznych</p> <p>Podmioty realizujące i współpracujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> -GOPS -PCPR Gostynin -Rada Gminy i Wójt Gminy -pracodawcy, przedsiębiorcy -organizacje pozarządowe -MPIPS <p>Finansowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> -środki własne gminy

	<p>Program Wspierania Rodziny w gminie Pacyna na lata 2013-2015, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.</p>	<p>-dotacje z budżetu państwa - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego -projekty konkursowe w ramach środków z MPIPS Termin realizacji: praca ciągła</p>
<p>Przewidywane efekty: kadra GOPS zgodna z obowiązującymi przepisami prawnymi (min. 3 pracowników socjalnych, aspirant pracy socjalnej ½ etatu, asystent rodziny), kompetentna i wykształcona, nastawiona na doskonalenie swoich umiejętności.</p>		

VIII. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie strategii pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach. Strategia z założenia jest dokumentem otwartym, natomiast jej materia (rzeczywistość społeczna) podlega ciągłym zmianom. Dlatego też konieczne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania. Oceny tej dokonywać będzie powołany przez Wójta Gminy Pacyna trzyosobowy Zespół Zadaniowy ds. Wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, którego jednym z członków będzie pracownik GOPS. Zespół przynajmniej raz w roku składał będzie Wójtowi sprawozdanie z realizacji Strategii a także proponował (o ile to będzie konieczne) korekty Strategii i uwagi na temat przebiegu zadań.

Monitorowanie umożliwi:

1. bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
2. prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
3. dokonanie bieżących korekt i poprawek,
4. podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
5. informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Planuje się także przeprowadzenie w 2016 r. ankiet dotyczących zauważanych problemów społecznych i propozycji ich rozwiązania wśród mieszkańców gminy.

IX. Zakończenie

Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest nie tylko wykonaniem ustawowych zadań gminy. Stanowi ona również ważny element w komunikacji władz gminnych z mieszkańcami, wskazując cele, które władze wspólnoty samorządowej mają zamiar zrealizować. Cały proces związany z opracowaniem i realizacją strategii przybliży lokalnej społeczności występujące na obszarze gminy problemy socjalne oraz zwróci uwagę na grupy społeczne zagrożone marginalizacją. W efekcie wytyczone cele i poruszone problemy mają szansę dotrzeć do ogółu społeczności, co pozwoli na realizację strategii przy pełnej akceptacji mieszkańców.